

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

1 (25)

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982-2025

Dossiernummer
2402061

Enligt sändlista

Delgivningskvitto

Beslut för Altarliden naturreservat i Lycksele kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med Altarliden naturreservat beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet. Samtidigt upphävs föreskrifter om vad allmänheten har att iakttaga inom naturreservatet (10 § naturvårdslagen (1964:822)) i Länsstyrelsen Västerbottens förordnande (24FS 1993:21A) om naturreservat för Altarliden i Lycksele kommun, diarienummer 231-1044-93.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 2.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att Länsstyrelsens beslut (1993-06-21 och diarienummer 231-1044-93) om bildande av naturreservatet Altarliden med tillhörande skötselplan (2006-09-11 och diarienummer 512-12807-2005) ska upphöra att gälla när detta beslut (2025-12-17 och diarienummer 8982-2025) vunnit laga kraft.

Fakta om naturreservatet

Namn	Altarliden
Dossiernummer	2402061
NVR-id	2001613
Natura 2000, områdeskod	SE0810045
Kommun	Lycksele
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	5 km sydväst om Rusksele
Koordinat	N 7190075 E 681520 (Sweref 99 TM)
Naturgeografisk region	32c, norra Norrlands barrskogsområden och bergkullslätter
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Naturvårdsverket
Fastigheter	Alvik 1:7, Grundträskliden 1:7
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	233 hektar
Areal skogsmark	221 hektar
Areal produktiv skog	186 hektar
Areal öppen våtmark	9 hektar
Areal övrig öppen mark	2 hektar
Areal Sjöar och vattendrag	2 hektar

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer i form av områdets till stora delar naturskogsartade lövrika barrskogar samt dess sjöar och vattendrag, våtmarker och andra öppna marker. Områdets helhetsvärden med dess naturliga karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter, däribland den hotade arten större barkplattbagge.

De arter och livsmiljötyper som angivits för Natura 2000-området Altarliden ska skyddas och återställas så att gott tillstånd kan bibehållas eller uppnås.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att naturreservatet i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. Där området är präglad av brand eller är påverkat av skogsbruk, dikning, främmande eller andra skadliga arter, eller där särskilda insatser kan behövas för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer ska syftet även kunna nås genom att:

- genomföra naturvårdsbränning eller brandefterliknande åtgärder
- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i skog
- återställa struktur och hydrologi i våtmarker och skog
- skapa en mer varierad beståndsstruktur och främja lövandelen i delar av området

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

- genomföra åtgärder för att begränsa eller ta bort för området främmande arter eller andra skadliga arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för beslutet

Naturreservatet Altarliden har höga bevarandevärden kopplade till både naturmiljöerna och friluftslivet. De höga naturvärdena är främst knutna till områdets lövrika barrskogar med urskogskaraktär. De innehåller rikligt med naturskogsstrukturer som gamla, grova träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Trädsiktet är flerskiktat, luckigt och har lång kontinuitet. I området förekommer ett stort antal naturskogslevande indikatorarter och rödlistade arter som exempelvis doftticka, fläckporing, knärot, lappticka, mindre barkplattbagge, ostticka, rynkskinn och isabellporing. Tre arter som omfattas av åtgärdsprogram har påträffats inom reservatet: liten aspgelélav och aspbarkgnagare som utgör skyddsvärda och känsliga arter knutna till asp i Norrland samt större barkplattbagge, som utgör en särskilt skyddsvärd och känslig art knuten till produktiva skogsmiljöer med lång kontinuitet av grov död granved.

Delar av skogen är brandpåverkad med förekomst av bränd ved och med ett större inslag av grova lövträd. Andra delar har under lång tid undkommit brand och uppvisar en tydlig brandrefugial karaktär. Påverkan från skogsbruk saknas helt eller är mycket begränsad.

Naturreservatet Altarliden ingår i nätverket Natura 2000, den Europeiska unionens nätverk av skyddade områden. Området är utpekad för förekomsten av naturtyperna myrsjöar, öppna mossor och kärr, skogsbevuxen myr samt taiga.

Vattenmiljöerna och våtmarkerna i reservatet är förhållandevis opåverkade, men äldre småskalig dikning eller annan hydrologisk påverkan kan ha förekommit, exempelvis i reservatets nordöstra del. Våtmarken nedan sluttningarna torde till viss del vara påverkad av den väg som avgränsar området i öster. Vattendragen och sjöarna ingår i Natura 2000-området Vindelälvens avrinningsområde.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Reservatet erbjuder höga upplevelsevärden och möjlighet att uppleva och nyttja orörd natur.

I området finns viktiga livsmiljöer för många skyddsvärda arter som är beroende av naturskogar och andra värdefulla naturmiljöer. Sådana områden blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga naturlandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden.

Den typ av gammal naturskog som Altarliden representerar är ytterst ovanlig och är därför synnerligen skyddsvärd. Området är till delar präglad av naturliga störningar (brand) och i området finns viktiga livsmiljöer för många skyddsvärda arter som är beroende av naturskogar och andra värdefulla naturmiljöer. Sådana områden blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga naturlandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden. Därför kan ett bevarande och en utveckling av områdets naturvärden gynnas av den naturvårdande skötsel som reservatsbeslutet möjliggör. Att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet främjas av att skötselåtgärder också kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder. Förutsättningarna för att bevara och, genom skötselåtgärder, utveckla naturreservatets naturmiljöer förbättras. Genom beslutet bevaras också möjligheten att uppleva ett förhållandevis opåverkat naturlandskap.

Skäl för att upphäva gällande beslut

I reservatets finns naturmiljöer och arter som är beroende av skötselåtgärder för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas. Beslutet 1993-06-21 möjliggör inte skötselåtgärder. En del av föreskrifterna i reservatet bedöms inte behövas för att uppnå syftet. Vidare bedöms föreskrifterna behöva förstärkas för vissa verksamheter för att uppnå syftet.

Genom att ersätta beslutet (1993) med detta beslut 2025-12-17 där syftets förvaltningsinriktning och föreskrifter ger större möjligheter till naturvårdande skötsel så får området därmed ett mer ändamålsenligt

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

skydd och ökad möjlighet att uppfylla bevarandemålen för Natura 2000-området.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggningskonstruktion, funktion eller användningssätt,
3. uppföra stängsel, staket eller hägnad,
4. anlägga väg, parkeringsplats, led, bro eller spång,
5. anlägga ledning eller rör,
6. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämna, rensa, utfylla, muddra, reglera eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark och block eller förändrar bottentopografi, vattenflöden eller dräneringsförhållanden,
7. tippa, dumpa eller anordna upplag,
8. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
9. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
10. plantera in eller sätta ut för trakten främmande djur- eller växtarter,
11. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringssämnen, jordförbättringsmedel eller kalk.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, stuga, koja, vindskydd, eldstad, vedförråd, torrdass, led, stig eller spång,
4. skötselåtgärder för bevarande och synliggörande av för friluftslivet intressanta besöksmål, inklusive forn- och kulturlämningar, genom plantryckning samt röjning och fällning av buskar och träd och liknande åtgärder,
5. naturvårdsbränning och därtill hörande selektiva huggningar och anläggande av brandgator eller brandeafterliknande åtgärder,
6. skötselåtgärder i skog genom att röja eller fälla buskar och träd; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra död ved eller andra växtdelar; dämna och lägga igen diken; stängsla samt genomföra markstörning och liknande åtgärder,
7. skötselåtgärder i våtmarker genom röjning av buskar och träd; dämning och igenläggning av diken och liknande åtgärder,
8. inplantering eller utsättning av inhemska växter, djur eller andra organismer för att gynna skyddsvärda arter eller naturmiljöer,
9. borttagande av för området främmande arter,
10. undersökning och dokumentation av djur, växter och andra organismer samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta torra, döda, klena kvistar för att använda till lägereld,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon i terräng,
5. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor och alger, samt lavar och svampar. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna utgör inte hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut. Undantag gäller också för de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna och för transporter i annat tjänstesyfte,
- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) samt framförande av motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,
- c) åtgärder för drift, underhåll, reparation och upprustning av väg och vägområde. Träd som fallit eller hotar att falla över väg eller vägområde får fällas men ska lämnas i naturreservatet,
- d) fällning av enstaka träd som riskerar att orsaka skada i anslutning till byggnader och andra anläggningar,
- e) slyröjning, kvistning och kapning av liggande träd för underhåll av befintliga stigar,
- f) underhåll av befintliga jakttorn. För upprättande av nya jakttorn krävs Länsstyrelsens tillstånd,
- g) kvistning eller röjning av sly för upprätthållande av befintliga sikt- eller skjutgator vid jaktpass. För upprättande av nya sikt- och skjutgator krävs Länsstyrelsens tillstånd,

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

- h) uttransport av fälld älg, björn eller hjort. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- i) insamling av enstaka exemplar av arter för artbestämning och dokumentation. För att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön krävs Länsstyrelsens tillstånd.

För samtliga undantag från föreskrifter gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras.

Ärendets beredning

Den södra delen av området förvärvades av Mo och Domsjö AB för naturvårdsändamål. I samband med att domänverket omvandlades till Domän AB blev den del av området som staten äger under överförande till naturvårdsfonden.

Det ursprungliga reservatsförslaget sändes på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Statens naturvårdsverk, Domän, Lycksele kommun och skogsvårdsstyrelsen yttrade sig. Länsstyrelsen fattade därefter den 21 juni 1993 beslut om bildande av naturreservatet Altarliden (diarienummer 231-1044-93). Området ingår sedan 2005 i den Europeiska unionens nätverk av skyddade områden, Natura 2000. 2006 kompletterades skötselplanen (diarienummer 512-12807-2005).

Länsstyrelsen har i samband med skötsel och förvaltning av naturreservatet konstaterat att syftet och föreskrifterna från 1993 behöver kompletteras för att bl.a. svara upp mot den skötsel som behöver genomföras för att uppnå syftet med naturreservatet. I samband med detta kompletteras även skötselplanen.

Naturreservatet ligger inom Rans samebys vinter- och vårvinter-betesmarker. Samebyn har beretts möjlighet att yttra sig.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

Sametinget (Sámediggi) har inget att erinra mot förslaget. Vidare belyser de vikten av att reservatsbeslutet inte ska hindra samisk markanvändning i området. Sametinget poängterar att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötseln.

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel i enlighet med rennäringslagen är undantaget från föreskrifterna (undantag b). Länsstyrelsen bedömer att beslutet om naturreservat inte begränsar övrig samisk traditionell markanvändning. Länsstyrelsen samråder alltid med berörda samebyar inför åtgärder som kan komma att påverka renskötseln.

Skogsstyrelsen framför att de inte har några synpunkter på förslaget.

Statens fastighetsverk meddelar att de inte har något att erinra emot beslutet.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) meddelar att de avstår från att yttra sig i ärendet.

Svenska kraftnät (SVK) meddelar att de i dagsläget inte har några anläggningar eller intressen som berörs i det aktuella området och därför inte har några synpunkter på förslaget.

Räddningstjänsten (Lycksele) har inget att erinra mot förslaget till beslut och skötselplan. Räddningstjänsten förespråkar att skötselplanen kompletteras med instruktioner hur räddningstjänsten ska agera i händelse av skogsbrand.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen håller med om att det är en viktig fråga. Länsstyrelsen har ett bra samarbete med länets räddningstjänster och fortlöpande kontakt bl.a. i samband med naturvårdsbränningar. Eftersom hanteringen av spontana bränder berör alla länets naturreservat och åtgärder liksom

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

ansvarsfördelning kan förändras över tid har skötselplanen inte några mer detaljerade instruktioner.

Västerbottens ornitologiska förening (VOF) lämnar några grundläggande synpunkter kopplat till de föreslagna åtgärderna naturvårdsbränning och dragning av leder. VOF betonar vikten av att Länsstyrelsen har kunskap om områdets fågelliv, att hänsyn tas till fågellivet vid planerade åtgärder samt att naturvårdsbränning inte genomförs under häckningstid. VOF framför också att naturreservatet primärt har som mål att skydda natur och sekundärt understödja det rörliga friluftslivet. Vidare menar VOF att undantaget för skoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is är alltför tillåtande och att fri skoterkörning kan vara mycket störande för de fågelarter som inleder sina häckningar tidigt på vårvintern, men även för annat vilt. Med anledning av detta anser VOF att skoterkörning bör inskränkas till de med tillstånd eller efter utlagda leder.

Länsstyrelsens kommentar: Vid genomförande av olika skötsel- och förvaltningsåtgärder behöver alltid den slutliga avvägningen av eventuell nytta och skada för olika berörda arter och naturtyper göras i varje enskilt fall. Inför en naturvårdsbränning genomförs därför en mycket noggrann planering i fält, ofta under flera säsonger. Förekomster av olika skyddsvärda arter som kan behöva tas hänsyn till noteras och registreras. För att inhämta ytterligare kunskap sker vid behov även samråd med lokala ornitologer eller annan expertis. Om det påträffas särskilt skyddsvärda arter (fåglar eller andra organismgrupper) där förekomsten kan komma att äventyras av en bränning tas det med i planeringen. Exempelvis genom val av tidpunkt eller justering av gränserna för bränningsområdet så att arten/arterna inte påverkas eller påverkansgraden minimeras.

Länsstyrelsen bedömer att det i detta reservat inte finns skäl att upphäva det tidigare beslutets förbud mot motordrivet fordon i terrängen. Länsstyrelsen delar uppfattningen att det är inom ramen för bevarandet av naturmiljöer som naturreservatet ska tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Översiktlig beskrivning av reservatet

Altarliden ligger ca 5 km sydväst om Rusksele i Lycksele kommun och utgörs av ett skogsberg och en östsluttning som sluttar brant mot Vindelälvens dalgång. Det omgivande landskapet är starkt kuperat. Berget har två toppar med en mellanliggande plåtå. I den östvända fuktsvackan mellan bergets bägge toppar växer en fullskiktad och urskogsartad produktiv granskog med granar på uppemot 350–400 år och en riklig förekomst av granlågor i alla dimensioner och nedbrytningsstadier. Skogen i den norra delen av reservatet är tydligt grandominerad och längs reservatets nord- och östsluttningar utbreder sig gamla produktiva gran- och barrblandskogar, med ett stort inslag av grova lövträd. På Altarlidens södra toppområde och i dess sluttningar dominerar tallskogar med ett bitvis rikt lövinslag.

Reservatet har höga naturvärden knutna till det naturskogsartade skogstillståndet, med god förekomst av strukturer som gamla träd, stående och liggande död ved och hyser flera sällsynta och rödlistade arter som är beroende av gamla naturskogar. Delar av området har tidigare brunnit. De grandominerade delarna har under lång tid undkommit brand och skogarna uppvisar en tydlig brandrefugial karaktär. Merparten av reservatets våtmarker, sjöar och vattendrag förefaller hydrologiskt opåverkade.

Naturresevatet kan besökas för t.ex. vandring, fågelskådning, svamp- och bärplockning och området är relativt lättillgängligt då det kan nå från flera skogsbilvägar. En stig från Alvik leder upp till toppen på Altarliden. På Altarlidens sydsluttning finns en gammal samisk offerplats samt en seiteplats (en stenringsformation). Dessa samiska lämningar är skyddade enligt kulturminneslagen. På toppen finns även en stuga, ett vindskydd och en vedförvaringsbod.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Altarliden är ett mycket värdefullt naturområde som hyser en mångfald av arter knutna till naturskogar, våtmarker, sjöar och vattendrag. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. Området

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

har också höga värden för friluftslivet. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär på ett sådant sätt som strider mot syftet med reservatet.

Naturreservatet är också präglad av naturliga störningar som brand. Detta har idag upphört eller är till stora delar satt ur spel. På grund av detta så har ekosystemens funktion påverkats negativt och viktiga ekologiska strukturer vidmakthålls eller skapas inte i delar av reservatet. Ett bevarande och en utveckling av de värden reservatet är satt att bevara förutsätter därför att skötselåtgärder kan genomföras för att gynna dessa bevarandevärden på kort och lång sikt. Att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet förutsätter också att skötselåtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och för att förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Länsstyrelsen bedömer att Altarlidens skydd som Natura 2000-område inte är tillräckligt utan att området har ett behov av kompletterande skydd för att minska risken för negativ påverkan. Det krävs ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftsmiljöer. Naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som har ett sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Motiv till att upphäva gällande beslut

Länsstyrelsen bedömer att synnerliga skäl föreligger och att det finns stöd för att upphäva reservatsbeslutet 1993-06-21 med tillhörande skötselplan 2006-09-11 som fattades enligt 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) och istället ersätta det med detta beslut 2025-12-17.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Det främsta motivet för att upphäva beslutet (1993) är det finns flera naturmiljöer som är beroende av skötselåtgärder för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas, något som beslutets (1993) syfte och föreskrifter inte medger. Ytterligare motiv har varit att också genomföra lättnader från vissa föreskrifter som bedöms gå längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås. Utöver detta har även den nya beslutet inneburit förstärkt skydd genom tillägg till A-föreskrifterna.

Möjliggörande av skötselåtgärder

I Altarlidens naturreservat finns tecken på dikning i delar av reservatet som påverkar en del av områdets myrar och även skogar på ett negativt sätt. För att uppnå ett mer ändamålsenligt skydd för dessa naturmiljöer kan dikena behöva läggas igen. Det finns även skogar som är brandpräglade och hyser naturvärden som är kopplade till brandhistorik. Gamla brandpräglade skogar blir alltmer sällsynta i landskapet, en följd av storskaligt skogsbruk och en effektiv brandbekämpning. För att kunna bibehålla och öka dessa värden behöver naturvårdsbränning och andra brandefterliknande åtgärder genomföras. Även åtgärder för att bevara och utveckla områdets lövvärden kan vara aktuella. Andra delar har under lång tid undkommit brand och uppvisar en tydlig brandrefugial karaktär. Större barkplattbagge, som påträffats i reservatet, är knuten till denna typ av produktiva skogsmiljöer med lång kontinuitet av grov död granved. Det nya beslutet möjliggör skötselåtgärder för att bevara och stärka populationer av skyddsvärda arter i skog. Även för området främmande arter, vilka kan förväntas öka i takt med klimatförändringarna, kan behöva bekämpas inom reservatet.

Av ovan nämnda skäl har Länsstyrelsen i detta beslut (2025) kompletterat B-föreskrifterna om förpliktelse att tåla intrång, enligt 7 kap. 6 § miljöbalken, för att möjliggöra denna naturvårdande skötsel samt för att bekämpa främmande arter. B-föreskrifterna har även kompletterats för att möjliggöra anläggande och underhåll av anordningar för friluftslivet samt skötsel för att synliggöra besöksmål intressanta för friluftslivet. Det ges även möjlighet till dokumentation och undersökning av områdets växt- och djurarter samt mark- och vattenförhållanden.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Lättnader från föreskrifter

Det nya beslutet (2025) innebär också lättnader från vissa föreskrifter som inte bedöms behövas för att uppnå syftet med reservatet.

Förbud mot jakt bedöms inte behövas för att uppnå syftet med reservatet och följaktligen finns inga föreskrifter som förhindrar det. Uttransport av fälld älg, björn eller hjort på motordrivet fordon i terräng är tillåtet under förutsättning att fordon och färdväg väljs med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador. För möjligheten att utöva säker jakt är sikt- och skjutgator viktiga och de behöver oftast underhållsröjas för att behålla sin funktion. Där sikt- och skjutgator redan är etablerade bedöms ett upprätthållande att dessa genom röjning eller kvistning av sly inte skada naturmiljön annat än marginellt och påverkar därför inte det huvudsakliga syftet med reservatet. Upprättande av nya sikt- och skjutgator är belagt med tillståndsplikt. Även jakttorn har betydelse för säker jakt. Underhåll av befintliga jakttorn tillåts medan uppförande av nya jakttorn är belagt med tillståndsplikt vilket ger Länsstyrelsen möjlighet att påverka placering och utformning så att tornet inte stör landskapsbilden.

För att inte hindra viktig infrastruktur ges möjlighet till åtgärder för drift, underhåll, reparation och upprustning av väg och vägområde. Möjlighet ges också till fällning av enstaka träd som riskerar att orsaka skada i anslutning till byggnader och andra anläggningar samt slyröjning, kvistning och kapning av liggande träd för underhåll av befintliga stigar, vilket går i linje med syftet med reservatet om att tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

De flesta åtgärder som omfattas av renskötselrätten bedöms vara förenliga med reservatets syfte. För uppförande av anläggningar krävs samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken vilket ger möjlighet att styra utformning och placering så att påverkan på reservatet och dess syfte blir försumbar.

Utöver detta har vissa begränsningar för allmänhetens friluftsliv tagits bort som inte kan motiveras utifrån syftet med reservatet. Möjligheten att tälta, göra upp lägereld och att medföra okopplad hund är företeelser som till delar är reglerade i andra bestämmelser och de motverkar i övrigt inte syftet med reservatet. Förbud mot att sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförbar anordning

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

bedöms heller inte motverka syftet med reservatet och föreskriften har därför tagits bort.

Förstärkt skydd

Det nya beslutet (2025) får också förstärkt skydd genom tillägg till A-föreskrifterna enligt 7 kap. 5 § miljöbalken. Tilläggen i A-föreskrifterna gäller förbud mot att uppföra stängsel, staket eller hägnad samt mot att plantera in eller sätta ut för trakten främmande djur- eller växtarter, och har upprättats i syfte att skydda naturmiljön.

Att sprida ut kalk var i beslutet (1993) belagt med tillståndsplikt. I det nya beslutet (2025) är det genom ett tillägg i A-föreskrifterna förbjudet att sprida ut kalk, i syfte att skydda naturmiljön.

Sammanfattande bedömning

Beslutet 1993-06-21 ersätts av ett beslut 2025-12-17 som innebär ett mer ändamålsenligt skydd för de värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter som ska bevaras och vårdas i naturreservatet. Genom tillägg till syftets förvaltningsinriktning och B-föreskrifterna för att möjliggöra nödvändig naturvårdande skötsel uppnås detta. B-föreskrifterna möjliggör också skötselåtgärder nödvändiga för att underlätta för allmänhetens friluftsliv vilket går i linje med syftet med områdesskyddet. Det nya beslutet innebär också bättre förutsättningar för säker jakt, minskade hinder för viktig infrastruktur och bättre förutsättningar för allmänhetens friluftsliv genom lättnader i enskilda föreskrifter som inte motverkar syftet med skyddet och därför sammantaget gör att reservatets föreskrifter inte går längre än vad som krävs för att uppnå dess syfte. Utöver detta innebär det nya beslutet (2025) ett förstärkt skydd genom tillägg i A-föreskrifterna i syfte att skydda naturmiljön.

Formuleringar i syfte, skäl och vissa föreskrifter samt de beskrivande texterna i beslutet har också justerats och preciserats, dock utan att väsentligt ändra innebörden i dessa.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget av dessa anledningar att synnerliga skäl föreligger och att det finns stöd för att upphäva naturreservatsbeslutet (1993-06-21, diarienummer 231-1044-93) om bildande av naturreservatet Altarliden som fattades enligt 7 §

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

naturvårdslagen (1964:822) med tillhörande skötselplan (2006-09-11, diarienummer 512-12807-2005) och ersätta med detta beslut (2025-12-17, diarienummer 8982–2025).

Enligt 7 kap. 7§ fjärde stycket miljöbalken får beslut om upphävande av gällande beslut meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område. I detta fall upphävs det gällande reservatet för att bilda ett utökat och/eller förstärkt skydd. Länsstyrelsen gör därför bedömningen att detta nya beslut inte innebär något väsentligt intrång i områdets naturvärden och finner därav att det inte finns skäl att ställa krav på kompensation.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Altarliden har hög prioritet inom Länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur och bevarandet av naturreservatet Altarliden ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Området har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd¹.
- Altarliden är utpekad som ett Natura 2000-område enligt EU:s Art- och habitatdirektiv (92/43/EEC), s.k. SCI-område. Reservatets vattendrag ingår även Natura 2000-området Vindelälven.
- Området ligger inom en värdetrakt för inlandets vattenytor samt inom ett kluster för barrskog² och därmed blir förutsättningarna bättre för att långsiktigt bevara och utveckla områdets utpekade värden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå³. En grön infrastruktur är ett

¹ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2024. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 7168.

² Länsstyrelsen i Västerbottens län och Skogsvårdsstyrelsen Västerbotten. 2005. *Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län. Inkl. Tillägg 2019-12-19 (dnr 511-2259-2018)*.

³ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. *Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län*.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.

- Inom Altarliden förekommer naturliga successioner efter brand och reservatet ligger i en trakt särskilt prioriterad för naturvårdsbränning⁴.
- Det mycket rika lövinslaget är särskilt värdefullt eftersom reservatet ligger i en trakt särskilt prioriterad för lövnaturvärden⁵.
- Vattendraget som har sitt källföde vid Skarvtjärnen har sitt utlopp i Vindelälven och är klassat som ett nationellt särskilt värdefullt vattendrag enligt kriterier som definierats av Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Fiskeriverket⁶.
- I reservatet har arten större barkplattbagge påträffats vilken omfattas av ett åtgärdsprogram⁷. Större barkplattbagge utgör en särskilt skyddsvärd och känslig art knuten till produktiva skogsmiljöer med lång kontinuitet av grov död granved. I reservatet har även arterna liten aspgelélav och aspbarkgnagare påträffats, vilka utgör skyddsvärda och känsliga arter knutna till asp i Norrland. Båda arterna omfattas av ett åtgärdsprogram⁸.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Formellt skydd av värdefull natur, varav naturreservat utgör en stor del, är ett av de viktigaste verktygen för att nå målen om biologisk mångfald.

Reservatsbeslutet omfattar 220,7 hektar skog (varav 185,5 hektar är produktiv skog), 8,5 hektar våtmarker samt 1,8 hektar vattendrag och sjöar med de typiska arter, strukturer och processer som hör till de

⁴ Länsstyrelsen Västerbotten. 2012. *Strategi för skötsel av brandpräglad skog i skyddade områden i Västerbottens län*. Meddelande 16:2012.

⁵ Länsstyrelsen Västerbotten. 2014. *Strategi för bevarande och restaurering av lövnaturvärden i skyddade områden, Västerbottens län*. Meddelande 6:2014.

⁶ Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2008. *Strategi för skydd och restaurering av sjöar och vattendrag i Västerbottens län*.

⁷ Naturvårdsverket. 2014. *Åtgärdsprogram för större barkplattbagge*. Rapport 6604.

⁸ Naturvårdsverket. 2010. *Åtgärdsprogram för hotade arter på asp i Norrland*. Rapport 6393.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

olika naturtyperna. Skyddet stärker därmed möjligheterna att nå miljömålen *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar*, *Levande sjöar och vattendrag* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland målen om *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Altarliden ingår sedan 2005 i Natura 2000, EU:s nätverk av värdefulla naturområden med arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. För Natura 2000-områden finns krav på reglering av nödvändiga bevarandeåtgärder i EU-direktiv (art- och habitatdirektivet 92/43/EEG)⁹ och i svensk lagstiftning (miljöbalken, områdesskyddsförordningen).

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbildning av Natura 2000-området, tillsammans med andra skyddsinsatser, är en lämplig bevarandeåtgärd för att dess värden ska bestå eller utvecklas. Därigenom ökar möjligheten för Natura 2000-området att bidra till så kallad gynnsam bevarandestatus, vilket innebär att de utpekade arternas och naturtypernas utbredningsområde, areal, populationsutveckling och andra kvaliteter kan bevaras.

Effekter på ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreservatsbildningen har på olika ekosystemtjänster från naturreservatet¹⁰. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad, både positivt och negativt.

Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänsterna som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald, men även många andra ekosystemtjänster påverkas positivt. Länsstyrelsen bedömer att bland annat följande ekosystemtjänster påverkas positivt av beslutet:

⁹ EU:s Art- och habitatdirektiv, Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

¹⁰ Naturvårdsverket. 2017. *Ekosystemtjänstförteckning med inventering av dataunderlag*. Rapport 6797.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

- **Försörjande ekosystemtjänster** som produktion av livsmedel från vilda djur och växter.
- **Reglerande ekosystemtjänster** som flödesreglering, biologisk kontroll av skadegörare och global klimatreglering (kolbindning) utförd av växter.
- **Kulturella ekosystemtjänster** som tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv, tillhandahållande av områden för forskning samt bevarande av naturen för framtida generationer.
- **Stödjande ekosystemtjänster** som ekologiska samspel, bevarande av biologisk mångfald inklusive genpool, habitat och hotade arter, samt tillhandahållande av livsmiljöer för arter, t.ex. barnkammare och boplatser för djur och fåglar.

Beslutet har störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster kopplade till skogsbruk som produktion av träråvaror, bioenergi och biobaserade kemikalieråvaror. En nationell politisk avvägning har gjorts mellan produktion av virkesråvara och bevarande av skogar med höga naturvärden vid formuleringen av tidigare etappmål för miljömålet Levande skogar.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Hela naturreservatet ligger inom ett Natura 2000-område och omfattas således av riksintresse för naturvärden¹¹ enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Områden som är av riksintresse ska, enligt miljöbalken, skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för avsett ändamål.

Naturreservatet berörs inte av några utpekade riksintressen för mineralutvinning (3 kap. 7 § miljöbalken), energiproduktion (3 kap. 8 § miljöbalken) eller kända intressen för totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken).

Inga kommunala planer berörs enligt Lycksele kommuns översiktsplan.

¹¹ Länsstyrelsen i Västerbottens län. *Riksintressen för naturvård Västerbottens län*. Meddelande 4:2001.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att detta beslut 2025-12-17 om bildande av naturreservatet Altarliden är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Vid skydd av områden ska det enligt 7 kap. 25 § miljöbalken göras en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Inskränkningar som motiveras med hänsyn till naturvårdsintressen eller intressen för friluftslivet betraktas som angelägna allmänna intressen.

Sammantaget finner Länsstyrelsen att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering mm.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Före anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i särskilda skyddade områden (Natura 2000) kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a-29 b §§ miljöbalken. Det gäller även åtgärder utanför området om det kan påverka miljön inne i Natura 2000-området,
- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter, exempelvis alla orkidéer, är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Enligt 2 kap. 6 § kulturmiljölagen är det förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- Av 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars – 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Detta beslut (2025) kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Klara Linder, naturvårdshandläggare, som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
<https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

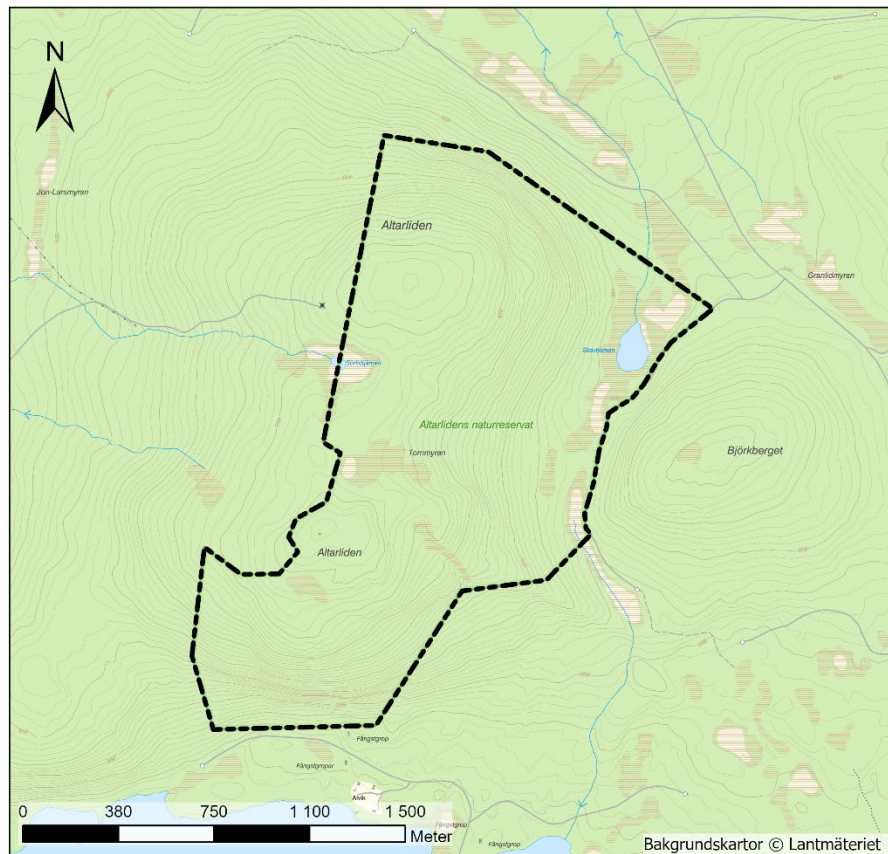
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan inklusive bilagor
3. Överklagandehänvisning regeringen

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Bilaga 1

Naturreservat Altarliden

Lycksele kommun
Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut
med dnr 8982–2025.

 Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslutskartan för Altarliden naturreservat i Lycksele kommun.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 2 till beslut

1 (23)

Datum

2025-12-17

Diarienummer

8982-2025

Skötselplan för Altarlidens naturreservat i Lycksele kommun

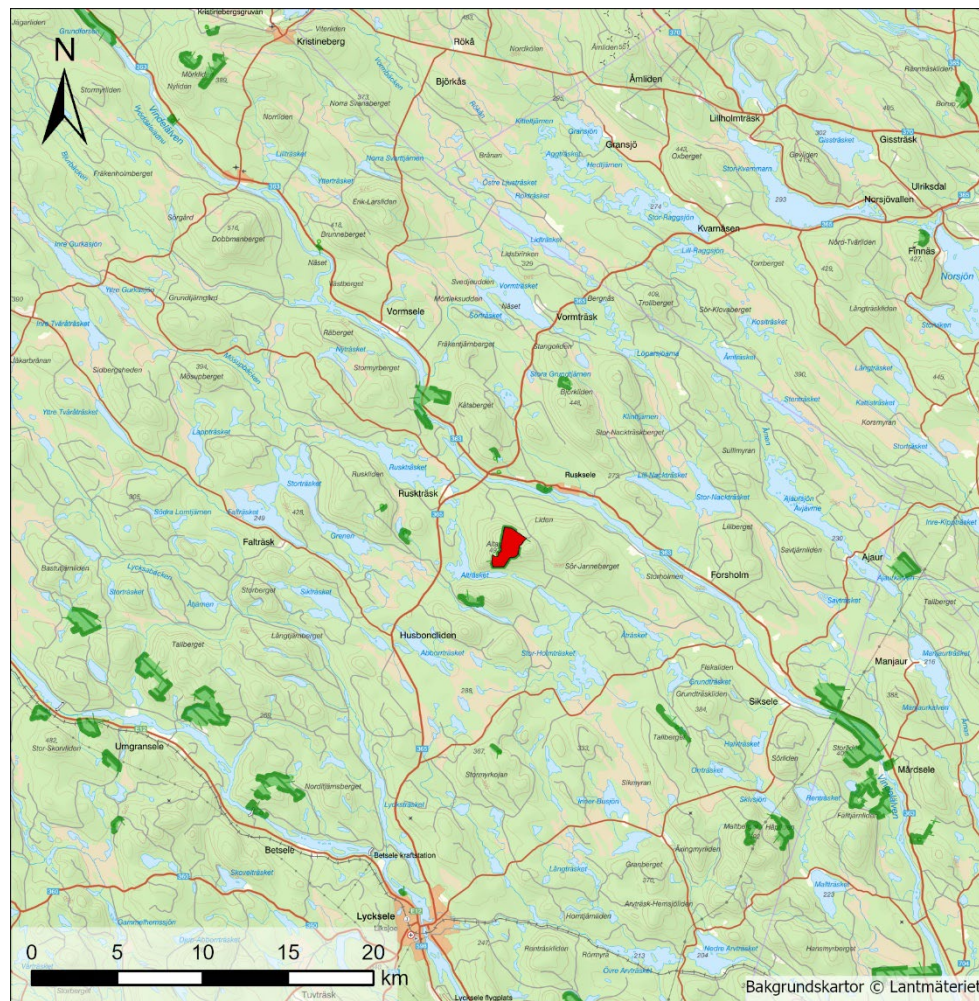

Foto: Torgny Nilsson

1 Beskrivning av naturreservatet

1.1 Läge och landskap

Naturreservatet Altarliden ligger cirka 5 km sydväst om Rusksele i Lycksele kommun. Området består av skogsberget Altarlidens två toppar med en mellanliggande platå, och sluttar brant mot Vindelälvens dalgång. Det omgivande landskapet är starkt kuperat och höjden över havet varierar från 256 upp till 493 meter inom reservatet.

Naturreservatet **Altarliden** (röd markering) ligger cirka **5 km** sydväst om **Rusksele**. På kartan syns också några närliggande naturreservat (grön markering).

1.2 Geologi /Naturgeografiska förhållanden

Berggrunden utgörs i huvudsak av yngre graniter. Bergstopparna och dess sluttningar domineras av morän medan mindre områden med torv finns i anslutning till våtmarkerna och vattendragen.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

1.3 Skog

Skogsmarken i Altarlidens norra del är tydligt grandominerad. De övre delarna av bergsslutningen och den norra toppen täcks av mycket gammal höghöjdsgranskog som är tydligt präglad av det kärva klimatologiska läget. Skogen är kortvuxen, gles och luckig och hyser mycket gott om toppbrutna granar och torrträd. Lövinslaget är stort, framförallt av lågvuxen och ofta bukettformig björk. Bitvis finns även ett betydande inslag av kortvuxna tallar som även de ofta är toppbrutna. Längs reservatets nord- och östsluttningar utbreder sig gamla produktiva gran- och barrblandskogar, med ett stort inslag av grova lövträd som asp, björk och sälg. Det finns rikligt med både stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. Vissa delar är nästan helt lövdominerade men det är bitvis tätt med yngre, klenare underväxande gran. Skogarna har överlag karaktär av en gammal lövbränna och har troligen uppkommit efter en brand någon gång under 1800-talets mitt. Bitvis förekommer det även relativt gott om äldre avverkningsstubbar i dessa delar av reservatet, eventuellt härrörande från avverkning av brandskadad skog. I den norra delen av reservatet, angränsande till reservatsgränsen, finns mindre ytor med ofta mycket lövrik ungskog uppkommen efter en avverkning på 1980-talet. I ungskogarna har lövgynnande åtgärder i form av röjning och ringbarkning av gran genomförts.

I den östvända fuktsvackan mellan bergets bägge toppar återfinns reservatets kanske intressantaste skogsparti. Här växer en fullskiktad och urskogsartad produktiv granskog på fuktig, delvis översilad mark med gott om låg- och högorter i fältskiktet. Området hyser granar på uppemot 350–400 år och en riklig förekomst av granlågor i alla dimensioner och nedbrytningsstadier. Här har större barkplattbagge påträffats. En del av reservatet har under lång tid undkommit brand och skogarna uppvisar ofta en tydlig brandrefugial karaktär.

På Altarlidens södra toppområde och i dess sluttningar dominerar magra tallskogar. I delar av sluttningen växer även lövträd som asp och björk.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Talldominerad brandpräglad skog i sydsluttningen till Altarlidens södra topp.

Det höga läget och kärva klimatet har haft en tydlig inverkan på tallarna i anslutning till topparna, vilka är mycket korta och rotgrova och med stor förekomst av toppbrott och torrträd. Området ovanför sydbranten utgörs bitvis av hållmarksområden bevuxna med stamtät och klen stavatallskog. Delar utgörs av helt blottade hållar där växtligheten domineras av kråkris och ljung. I delar av östsluttningen och i området nedanför sydbranten är skogen grov och högre med stort inslag av grov asp och vårtbjörk och bitvis allmänt med död lövved. I dessa delar finns även ett större inslag av framförallt underväxande lite yngre granar. I delar av dessa områden har lövgynnande skötselåtgärder som ringbarkning och fällning av granar kring äldre lövträd genomförts. Kring fuktsvackor och utströmningsområden ökar andelen grov gran och här förekommer även en del granöverståndare och bitvis en del död granved.

I Altarlidens sydsluttning har en stor andel av tallarna uppkommit efter den senaste intensiva branden. Äldre överlevande tallar med ett till två brandljud förekommer dock spritt över stora delar av området. De äldsta torde vara en bit över 300 år.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

1.4 Våtmarker

Våtmarkerna inom reservatet består av små skogbevuxna myrar samt öppen våtmark. I anslutning till myrarna på den södra toppen finns delar med grov och gammal tallskog. Öppen våtmark finns framförallt i anslutning till de två myrsjöarna.

Merparten av reservatets våtmarker förefaller hydrologiskt opåverkade, men äldre småskalig dikning eller annan hydrologisk påverkan kan ha förekommit, exempelvis i reservatets nordöstra del.

1.5 Sjöar och vattendrag

Det finns två små tjärnar i naturreservatet. Skavtjärnen, belägen öster om nordslutningen, är en liten myrsjö omgiven av öppen och skogsbevuxen myr. En liten bäck lämnar tjärnen i norr. Ytterligare ett vattendrag finns i anslutning till en av myrarna strax söder om Skavtjärnen. Skavtjärnen har naturlig hydrologi och tycks inte vara utdikad men mindre, småskalig dikning eller annan hydrologisk påverkan finns i reservatets nordöstra del.

Sörlidtjärnen som är belägen på platån mellan Altarlidens två toppar ligger endast delvis inom gränsen för naturreservatet. Sörlidtjärnen tycks inte vara utdikad.

1.6 Naturvårdsarter

Naturreservatet Altarliden utgör en lämplig miljö för arter knutna till äldre tall, gran- och lövrika blandskogar med urskogskaraktär. Bland de särskilt intressanta arter som påträffats i reservatet kan nämnas större barkplattbagge som är en mycket sällsynt "urskogsrelikt" som endast påträffas i produktiva fuktiga granskogar med gott om grova granlågor. Den större barkplattbaggen är bara känd från tre ytterligare lokaler i länet. En annan intressant art som förekommer i reservatet är aspbarkgnagaren som lever inne i barken på gamla stående döda solbelysta aspar. Aspbarkgnagaren är påträffad i aspar kring bergets sydbrant. Den är bara känd från två ytterligare lokaler i länet. Både större barkplattbagge och aspbarkgnagare ingår i olika åtgärdsprogram för hotade arter och är bägge listade i art- och habitatdirektivets bilaga som annex II-arter. I tallskogarna kring bergets sydbrant förekommer även rikligt med spår av mindre mörghorre, en signalart som särskilt i norra Sverige oftast påträffas i artrika tallnatskogar och som har ett

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

stort gäng rödlistade följearter knutna till sig. Huruvida några av dessa också förekommer i Altarliden är i dagsläget inte känt, då ingen riktad inventering efter sådana arter gjorts i området.

Ytterligare särskilt skyddsvärda arter som påträffats är liten aspgelélav, som omfattas av åtgärdsprogram och som lever på barken av gamla grova aspar, den mycket sällsynta tajgagetingflugan vars larver lever i murkna asplågor och som återupptäcktes i Altarliden i slutet av 1990-talet efter att ha befarats vara utdöd i landet samt den mycket ovanliga vedsvampen isabellporing som bara är känd från en handfull lokaler i länet. Dessutom har den mycket ovanliga rosettgelélaven påträffats på en asp några meter väster om reservatsgränsen i Altarlidens sydbrant. Det är åtminstone inte helt osannolikt att den även kan förekomma på någon asp inne i reservatet.

Se bilaga 3 för ett urval av skyddsvärda eller på annat sätt naturvårdsintressanta arter som påträffats inom naturreservatet Altarliden.

1.7 Kulturhistoria

Fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar

På den södra sidan av bergets topp finns en gammal samisk offerplats enligt Riksantikvarieämbetets söktjänst Fornsök¹. Här finns även en så kallad seiteplats, en stenringsformation. Även andra stenar i området verkar vara lagda. Dessa samiska lämningar är skyddade enligt kulturminneslagen. Det är möjligt att även fler samiska lämningar finns inom ett större område vid Altarlidens södra topp. Det finns även äldre silverfuror i reservatet med gamla markeringar och ristningar.

¹ Riksantikvarieämbetets databas Fornsök.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Kulturhistorisk lämning i form av markering/ristning på en silverfura.

Skogsbruk

Skogarna i Altarliden är naturligt förnygrade och urskogslika och påverkan från tidigare ingrepp saknas helt eller är mycket begränsade. Endast ett fåtal mindre ytor med ungskog finns i reservatets ytterkanter.

1.8 Renskötsel

Naturreseptet ligger inom Rans samebys vinter- och vårvinter-betesmarker. Rans sameby är en fjällsameby. Inga riksintressen för rennäringen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken eller strategiska platser och betesområden enligt Sametingets kartor² berörs.

Andra områden än de som redovisas på Sametingets kartor kan få ökad betydelse på grund av bl.a. väder, betestillgång samt övriga verksamheter och aktiviteter inom beteslandet. Samhällen, utbyggda älvar, vägar, skogsbruk, turism m.m. i samebys vinterbetesområde gör

² Sametinget. IRENMARK. Rennäringens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

att renarna behöver mycket tillsyn i vinterbeteslandet. Tjockt snötäcke och hård skare gör att det i vinterbeteslandet är nödvändigt att ha tillgång till hänglavsbyte.

1.9 Friluftsliv

Naturreseptatet Altarliden är ett trevligt och relativt lättillgängligt besöksmål för egna strövtåg och naturstudier. Reseptatets skogar erbjuder besökare möjlighet att uppleva orörd, urskogsartad natur.

Naturreseptatet nås från Väg 365 från Rusksele genom att ta av österut, mot Lillån, innan vägen korsar Vindelälven. Efter cirka 2 km svänger man sedan av söderut och följer en mindre skogsbilväg ytterligare 3 km. Tidvis kan skogsbilvägen vara svårframkomlig med bil och ett besök i naturreseptatet inleds då med en promenad på 6 km eller skidtur. Reseptatet kan även nås med kollektivtrafik, buss 28 mot Malå via Lycksele, busshållplats Ruskträsk väg 365.

Naturreseptatet kan besökas året runt för vandring, skidåkning, fågelskådning, svamp- och bärplockning eller naturstudier. I sluttningen öster om den norra toppen finns en besöksvärd skreva som sträcker sig drygt 45 meter. Strax söder om Altarlidens sydtopp finns även en spännande grotta. Reseptatets skogar erbjuder besökare möjlighet att uppleva orörd, urskogsartad natur. Delar av reseptatet består branta bergssidor och öppen eller skogsbevuxen myr, men i anslutning till de två bergstopparna finns lättvandrade hållmarker.

På Altarlidens södra sluttning finns en gammal samisk offerplats och en stenringsformation, en seiteplats. En stig från Alvik leder upp till den södra toppen av Altarliden. Efter att ha följt stigen ända upp till södra toppen har man en fantastisk utsikt över det kringliggande, starkt kuperade, landskapet. På denna plats finns betongfundament från ett gammalt brandbevakningstorn kvar, samt en stuga, ett vindskydd och ett vedskjul. Strax söder om Altarlidens sydtopp finns även en spännande grotta.

I sluttningen öster om den norra toppen finns en besöksvärd skreva som sträcker sig drygt 45 meter.

2 Natura 2000

Hela naturreseptatet ingår sedan 2005 i Natura 2000, EU:s nätverk av värdefulla naturområden med arter eller naturtyper som är särskilt

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. För Natura 2000-området Altarliden finns en bevarandeplan i vilken det anges vad som krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för utpekade arter och naturtyper. Målen och åtgärderna i denna skötselplan är utformade för att i huvudsak överensstämmer med de mål som finns i bevarandeplanen. Följande arter och naturtyper, enligt Art- och habitatdirektivet, finns i reservatet och är en del av det som utgjort grund för utpekandet av Altarliden som Natura 2000-område och är de prioriterade bevarandevärden som ska bevaras inom Natura 2000-området.

Utpekade naturtyper inom Natura 2000-området Altarliden:

- myrsjöar (3160)
- skogsbevuxen myr (91D0)
- öppna mossor och kärr (7140)
- taiga (9010)

Utpekade arter inom Natura 2000-området Altarliden:

- större barkplattbagge (*Pytho kolwensis*)
- aspbarkgnagare (*Xyletinus tremulicola*)

Större barkplattbagge är en särskilt skyddsvärd och känslig art som kräver lång kontinuitet av gransumpskog med träd äldre och kontinuerlig tillgång till grov död granved. Denna typ av skog förekommer framförallt i brandrefugier.

3 Skötselområden för naturmiljöer

Reservatet är indelat i fem skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i naturreservatet samt behov av åtgärder (se även bilaga 1). För varje skötselområde redovisas bevarandemål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås i skötselområdet och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. För varje skötselområde redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter och i mån av

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

tillgängliga resurser. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när dessa bevarandemål är uppnådda.

3.1 Skötselområde 1: Grandominerad brandrefugial skog

Beskrivning

Areal: 36 ha

Skötselområdet består av den östvända fuktsvackan mellan bergets bägge toppar som består av fullskiktad och urskogsartad produktiv granskog på fuktig, delvis översilad mark med gott om låg- och högrörter i fältskiktet. Området hyser granar på uppemot 350–400 år och en riklig förekomst av granlångor i alla dimensioner och nedbrytningsstadier. Här har större barkplattbagge påträffats. En del av reservatet har under lång tid undkommit brand och skogarna uppvisar ofta en tydlig brandrefugial karaktär. Skogen är naturligt föryngrad och urskogslig och påverkan från tidigare ingrepp saknas helt eller är mycket begränsad.

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen grandominerad brandrefugial skog ska inte minska.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Åtgärder för att gynna skyddsvärda arter

Där brist på substrat som död ved kan påverka områdets skyddsvärda arter negativt kan exempelvis ringbarkning eller fällning av träd genomföras för att öka tillförseln av substrat.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

3.2 Skötselområde 2: Talldominerad brandpräglad skog

Beskrivning

Areal: 68 ha

På Altarlidens södra toppområde och i dess sluttningar dominerar magra tallskogar. I delar av sluttningen växer även lövträd som asp och björk. Det höga läget och kärva klimatet har haft en tydlig inverkan på tallarna i anslutning till toppen, vilka är mycket korta och rotgrova och med stor förekomst av toppbrott och torrträd. Området ovanför sydbranten utgörs bitvis av hållmarksområden bevuxna med stamtät och klen stavatallskog. Delar utgörs av helt blottade hållar där växtligheten domineras av kråkris och ljung. I den övre delen av Altarlidens sydsluttning har en stor andel av tallarna uppkommit efter den senaste intensiva branden. Äldre överlevande tallar med ett till två brandljud förekommer dock spritt över stora delar av området. De äldsta torde vara en bit över 300 år.

I skötselområdet finns värdefulla kulturmiljöer att beakta som kommer att undantas från skötselåtgärder som innefattar bränning.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Bevarandemål

- Skogen ska präglas av naturliga processer såsom brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogens struktur och sammansättning ska vara påverkad av brand eller motsvarande störning. I perioder efter en störning kan områden vara öppna och luckiga med nya spirande trädgenerationer. I senare stadier kan skogen vara mer sluten. Vissa mindre delar av skogen är naturligt fuktiga eller blöta och kommer därför att brinna väldigt ytligt eller inte alls, vilket är en del av dynamiken i ett brandpräglat landskap.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen talldominerad brandpräglad skog ska inte minska.

Skötselåtgärder

Bränning

Området kan naturvårdsbrännas där det är tekniskt möjligt och inte medför negativa konsekvenser för kulturhistoriska miljöer. En bränning syftar till att upprätthålla eller återskapa en brandpräglad skogsstruktur med de strukturer och arter som är knutna till brand. En bränning kan medföra ökad öppenhet, skiktning och föryngring av främst tall och löv; ökad mängd död ved och strukturer som brandljud som kan medföra ökad livslängd på träden. Skötselområdet kan delas upp och brännas i mindre delar om det bedöms lämpligt. Exakt avgränsning och frekvens för de enskilda naturvårdsbränningarna tas fram i samband med den brandplan som görs inför varje enskild bränning. Terrängförhållandena i skötselområdet gör att det med nuvarande kunskap och teknik är mycket svårt att utföra en säker naturvårdsbränning inom skötselområdets skogar.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Brandefterliknande åtgärder

Om bränning inte är möjlig att genomföra kan olika brandeafterliknande åtgärder genomföras för att främja strukturer och arter som är knutna till brand. Det kan ske genom att fälla träd; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra död ved eller genomföra markstörning.

Åtgärder för att öka mängden substrat och gynna lövträd

Där brist på substrat som död ved kan påverka områdets naturvärden negativt kan exempelvis ringbarkning eller fällning av träd genomföras för att öka tillförseln av substrat. Liknande åtgärder kan tillämpas för att gynna lövträd eller områdets skyddsvärda arter.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

Fri utveckling

Skötselområdet ska i delar och i tider mellan aktiva skötselåtgärder tillåtas att utvecklas fritt genom naturliga processer.

3.3 Skötselområde 3: Lövrik barrblandskog

Beskrivning

Areal: 104 ha

Skogsmarken i Altarlidens norra del är tydligt grandominerad. De övre delarna av bergssluttningen och den norra toppen täcks av mycket gammal höghöjdsgranskog som är tydligt präglad av det kärva klimatologiska läget. Skogen är kortvuxen, gles och luckig och hyser mycket gott om toppbrutna granar och torrträd. Lövinslaget är stort, framförallt av lågvuxen och ofta bukettformig björk. Bitvis finns även ett betydande inslag av kortvuxna tallar som även de ofta är toppbrutna. På platån kring den norra toppen är behovet av skötselåtgärder i nuläget litet. Längs reservatets nord- och östsluttningar utbreder sig gamla produktiva gran- och barrblandskogar, med ett stort inslag av grova lövträd som asp, björk och sälg. Det finns rikligt med både stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. Vissa delar är nästan helt lövdominerade men det är bitvis tätt med yngre, klenare underväxande gran.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Skogarna har överlag karaktär av en gammal lövbränna och har troligen uppkommit efter en brand någon gång under 1800-talets mitt. Bitvis förekommer det även relativt gott om äldre avverkningsstubbar i dessa delar av reservatet, eventuellt härrörande från avverkning av brandskadad skog. I den norra delen av reservatet, angränsande till reservatsgränsen, finns mindre ytor med ofta mycket lövrik ungskog uppkommen efter en avverkning på 1980-talet. I ungskogarna har lövgynnande åtgärder i form av röjning och ringbarkning av gran genomförts.

I delar av östsluttningen och i området nedanför sydbranten är skogen grov och högrest med stort inslag av grov asp och vårtbjörk och bitvis allmänt med död lövved. I dessa delar finns även ett större inslag av framförallt underväxande lite yngre granar. I delar av dessa områden har lövgynnande skötselåtgärder som ringbarkning och fällning av granar kring äldre lövträd genomförts. Kring fuktsvackor och utströmningsområden ökar andelen grov gran och här förekommer även en del granöverståndare och bitvis en del död granved.

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Områdets ungskogar ska ges möjlighet att successivt utveckla höga naturskogsvärden och skogen ska på sikt präglas av naturliga processer och innehålla naturskogsstrukturer motsvarande resterande delar av skötselområdet.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen lövrik barrblandskog ska inte minska.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Skötselåtgärder

Åtgärder för att öka öppenheten och minska konkurrensen

Där en ökad inväxning och dominans av gran kan påverka områdets naturvärden negativt kan exempelvis ringbarkning eller fällning av gran genomföras för att gynna lövträd.

Åtgärder för att öka mängden substrat

Där brist på substrat som död ved kan påverka områdets naturvärden negativt kan exempelvis ringbarkning eller fällning av träd genomföras för att öka tillförseln av substrat.

Lövgynnande och variationsskapande åtgärder

I de fall utvecklingen av skötselområdets ungskogar riskerar att gå i en icke önskvärd riktning kan t.ex. selektiva röjningar, frihuggningar eller andra åtgärder genomföras för att skapa ett bra utgångsläge för att ungskogarna ska utvecklas åt ett gynnsamt håll.

Åtgärder för att gynna skyddsvärda arter

Där brist på substrat som död ved kan påverka områdets skyddsvärda arter negativt kan exempelvis ringbarkning eller fällning av träd genomföras för att öka tillförseln av substrat.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

Fri utveckling

Skötselområdet ska i delar och i tider mellan aktiva skötselåtgärder tillåtas att utvecklas fritt genom naturliga processer. I områdets ungskogar är skötselbehovet större än i övriga delar av skötselområdet.

3.4 Skötselområde 4: Våtmarker

Beskrivning

Areal: 22 ha

Skötselområdet består av två typer av våtmarker: öppna våtmarker och skogsbevuxen myr. I anslutning till myrarna på den södra toppen finns delar med grov och gammal tallskog. Öppen våtmark finns framförallt i anslutning till de två myrsjöarna.

Merparten av reservatets våtmarker förefaller hydrologiskt opåverkade, men äldre småskalig dikning eller annan hydrologisk påverkan kan ha förekommit, exempelvis i reservatets nordöstra del.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska huvudsakligen bestå av fysiskt och hydrologiskt intakta våtmarker.
- I området ska det finnas olika naturligt förekommande naturmiljöer med de strukturer, vegetationstyper och arter som hör till dessa naturmiljöer.
- De hydrologiska- och hydrokemiska förhållandena ska vara opåverkade. Hydrologin ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året.
- Skötselområdet ska präglas av naturliga ekologiska och hydrologiska processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen våtmarker ska inte minska.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska emellan och efter slutförda skötselåtgärder huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

Bränning

Våtmarkerna ska kunna användas som naturliga brandgränser och kan därför komma att beröras av naturvårdsbränningar. Trädklädda våtmarker med risartat fältskikt av till exempel ljung och skvattram är i sig en brandpräglad miljö som om möjligt bör ingå i planerade bränningsområden.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

3.5 Skötselområde 5: Sjöar och vattendrag

Beskrivning

Areal: 2 ha sjöar

Sträcka: 345 m vattendrag

Skötselområdet omfattar reservatets sjöar (Skavtjärnen och Sörlidtjärnen) och vattendrag och dessa vattenmiljöers svämplan (dvs den yta som påverkas av återkommande översvämningar).

Vattenmiljöerna är opåverkade och har en naturlig hydrologi. Det finns inga tecken på utdikning/rätning.

Bevarandemål

- Skötselområdets sjöar och vattendrag ska ha en naturlig hydrologi och vattenkemi.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

- Skötselområdets sjöar och vattendrag inklusive svämplan ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till naturtyperna. Naturliga erosions- och sedimentationsprocesser ska tillåtas fortgå ostört och forma strukturer och livsmiljöer.
- Vattenkvalitén ska vara god med försumbar påverkan av mänskliga faktorer, t.ex. övergödande, försurande och grumlande ämnen. Det ska inte förekomma gödsling, kalkning eller dikning.
- Vattenlevande organismer ska ha fria vandringsvägar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter eller stammar ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen sjöar och vattendrag ska inte minska.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

4 Skötsel för friluftsliv

För reservatets skötsel för friluftsliv redovisas här mål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. Här redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter och i mån av tillgängliga resurser.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Beskrivning

Naturreseptatet har betydelse för friluftslivet genom möjligheten till att uppleva orörd, urskogsartad natur och att nyttja området till vandring, skidåkning, fågelskådning, jakt, bär- och svampplockning eller naturstudier. Från Altarlidens topp har man en fin utsikt över det omgivande, starkt kuperade, landskapet.

Tillgängligheten är relativt god med flera skogsbilvägar som ansluter till naturreseptatet.

På Altarlidens sydsluttning finns en gammal samisk offerplats och en stenringsformation, en seiteplats. En gammal stig från Alvik leder upp till den södra toppen av Altarliden. På toppen finns betongfundament från ett gammalt brandbevakningstorn kvar, samt en stuga, ett vindskydd och ett vedskjul (se även avsnittet Övriga anläggningar). Strax söder om Altarlidens sydtopp finns även en spännande grotta.

I sluttningen öster om den norra toppen finns en besöksvärd skreva som sträcker sig drygt 45 meter.

Mål för friluftsliv

- Det övergripande målet för friluftslivet är att reseptatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.
- Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreseptatets upplevelsevärden inför och under besök i området. Informationen ska också bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.
- Områdets entré och friluftslivsanordningar ska vara i gott skick och underlätta för besökare att uppleva området.

Åtgärder för friluftsliv

- Informationsskyltar, utformade i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, sätts upp i anslutning till reseptatet utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar.
- I dialog med försvaret kan befintliga anordningar såsom stuga, vindskydd och vedförråd, som finns på Altarlidens södra topp underhållas utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar. Om

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

anordningarna bedöms vara i allt för dåligt skick för att underhållas, skall dessa rivas. Om möjligt ska nya, likvärdiga anordningar uppföras på platsen.

- Reservatets utformning möjliggör anläggande av en parkeringsplats. Om det finns behov och i mån av resurser kan detta utföras i anslutning till vägen öster om reservatet.
- Röjning av enstaka träd vid kultur- eller fornlämning.
- Information om naturreservatet på Länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

5 Övriga anordningar

I naturreservatet finns anordningar som inte förvaltas av Länsstyrelsen. För dessa anläggningar kan Länsstyrelsen komma att understödja skötsel och underhåll. Underhåll och annat är tillåtet i enlighet med reservatets föreskrifter. Det gäller bland annat:

- Stigen som leder upp till Altarlidens södra topp samt stugan, vindskyddet och vedförrådet på toppen.

6 Nyttjanderätter

- Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Jaktorn får uppföras och befintliga sikt- och skjutgator får röjas enligt reservatets föreskrifter.

7 Samråd angående renskötsel

Samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför kommande skötselåtgärder i Altarlidens naturreservat som kan medföra påverkan på renskötseln. Båda parter ska kunna ta initiativ till samråd.

8 Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

9 Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av naturreservatet utförs av naturvårdsförvaltaren i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. Tillsynen innefattar besiktning av att reservatets föreskrifter efterlevs.

Dessutom ska naturvårdsförvaltaren följa upp utmärkningar, skyltar och friluftsanordningar inom reservatet samt naturtyper och arter. Naturvårdsförvaltaren kan utse annan part att genomföra uppföljningen av anläggningar för friluftslivet samt naturtyper och arter. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

9.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

9.2 Uppföljning av bevarandemål

Naturreservatets bevarandemål och tillståndet för områdets livsmiljöer ska dokumenteras regelbundet. Så långt möjligt ska fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur användas. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets naturtyper och skötselområden (bilaga 1).

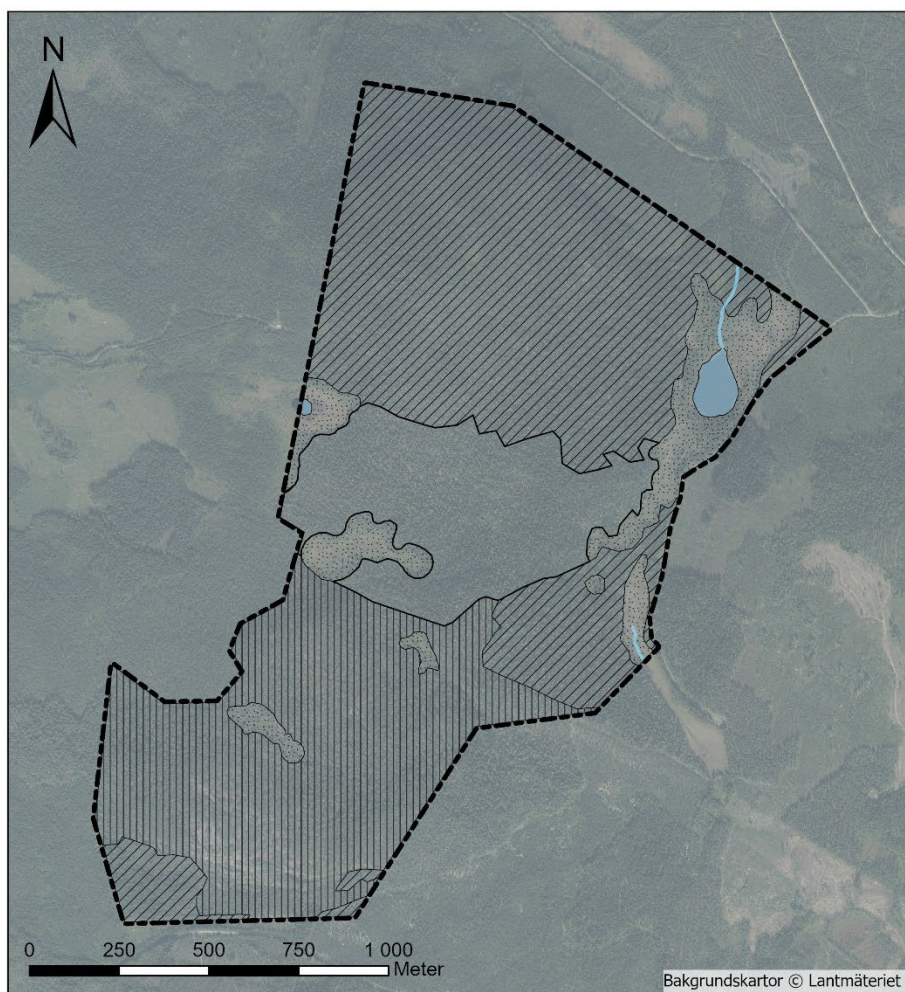
Bilagor

1. Karta över skötselområden
2. Karta över anordningar för friluftslivet
3. Artlista

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Bilaga 1

Bilaga 1. Karta med skötselområden för naturreservatet Altarliden, Lycksele kommun. Dnr 8982-2025.

- Reservatsgräns
- Grandominerad brandrefugial skog
- Talldominerad brandpräglad skog
- Lövrik barrblandskog
- Våtmarker
- Sjöar
- vattendrag

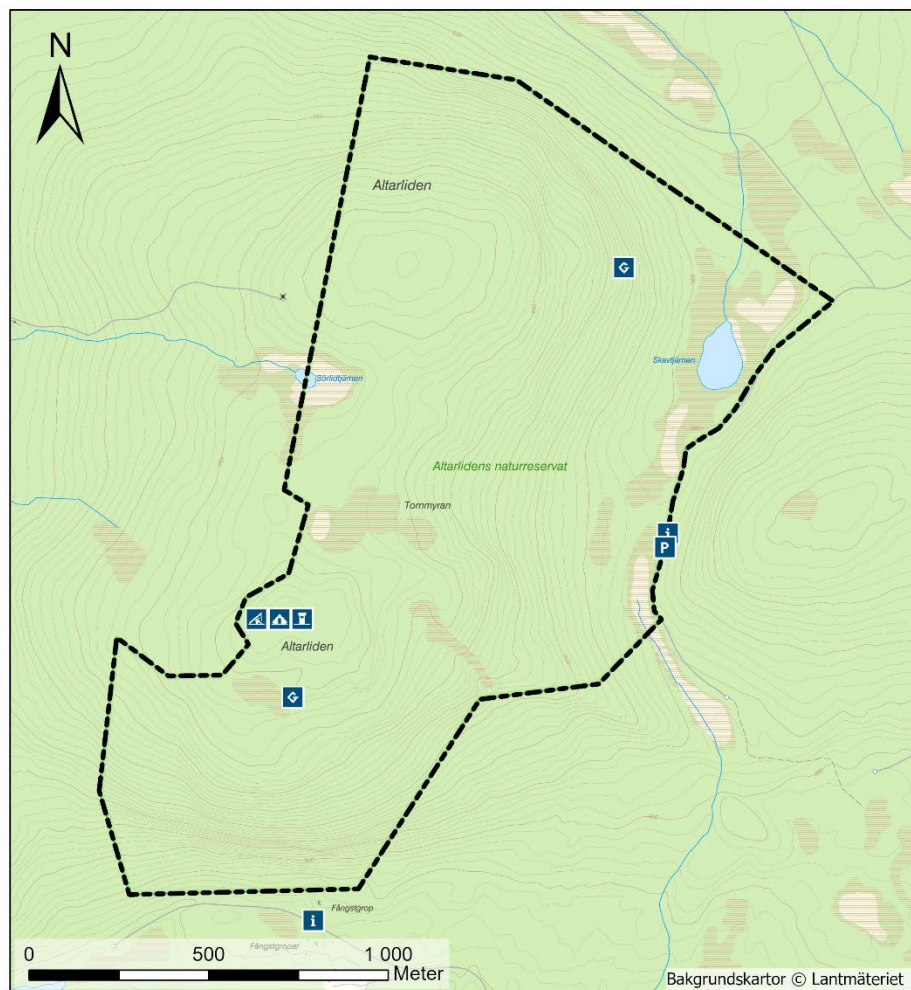
Länsstyrelsen
Västerbotten

Karta med skötselområden för Altarlidens naturreservat i Lycksele kommun.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
8982–2025

Bilaga 2

Bilaga 2. Karta med anordningar och intressanta besöksmål för friluftslivet i naturreservatet Altarliden. Lycksele kommun. Dnr 8982-2025.

 Reservatsgräns

- Dass
- Infoskylt
- Koja
- Temaskylt
- Vindskydd
- Parkeringsplats - förslag
- Grotta, skreva

Länsstyrelsen
Västerbotten

Karta med anordningar för friluftslivet i Altarlidens naturreservat i Lycksele kommun.

Artlista

Denna lista redovisar några av de arter som noterats inom naturreservatet Altarliden. Hotkategori presenteras enligt Artdatabankens rödlista 2020¹

Lavar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Chaenothecopsis fennica	Blågrå svartspik	NT
Calicium denigratum	Blanksvart spiklav	NT
Calicium parvum	Liten spiklav	
Cladonia parasitica	Dvärgbägarlav	NT
Carbonicola anthracophila	Kolflarnlav	NT
Carbonicola myrmecina	Mörk kolflarnlav	NT
Alectoria sarmentosa	Garnlav	NT
Bryoria fremontii	Talltagel	
Bryoria furcellata	Nästlav	
Bryoria nadvornikiana	Violettgrå tagellav	NT
Hypogymnia bitteri	Knottrig blåslav	NT
Hertelidea botryosa	Vedskivlav	NT
Collema furfuraceum	Stiftgelélav	NT
Collema curtisporum	Liten aspgelélav	VU

¹ SLU Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. CR=Critically endangered/Akut hotad, EN=Endangered/Starkt hotad, VU=Vulnerable/Sårbar, NT=Near threatened/Nära hotad.

Datum
2025-12-17Diarienummer
8982–2025

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Leptogium saturninum	Skinnlav	
Parmeliella triptophylla	Korallblylav	
Protopannaria pezizoides	Gytterlav	
Lobaria pulmonaria	Lunglav	NT
Nephroma arcticum	Norrlandslav	
Nephroma bellum	Stuplav	
Nephroma parile	Bårdlav	
Nephroma resupinatum	Luddlav	
Icmadophila ericetorum	Vitmosslav	
Pertusaria sommerfeltii	Barkporlav	NT

Mossor

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Hylocomiadelphus triquetrus	Kransmossa	
Hylocomiastrum umbratum	Mörk husmossa	
Crossocalyx hellerianus	Vedtrappmossa	NT
Lophozia ascendens	Liten hornflikmossa	VU
Lophozia guttulata	Vedflikmossa	NT
Calypogeia suecica	Vedsäckmossa	VU

Svampar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Pseudographis pinicola	Gammelgransskål	NT
Cortinarius sanguineus s.lat.	Blodspindling agg.	
Hygrophorus erubescens	Besk vaxskivling	
Hygrophorus karstenii	Äggvaxskivling	NT
Cystostereum murrayi	Doftskinn	NT

Datum
2025-12-17Diarienummer
8982–2025

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Anomoporia bombycina	Isabellporing	EN
Anomoporia kamtschatica	Vaddporing	NT
Ramaria eosanguinea	Tallfingersvamp	
Sistotrema confluens	Taggticka	
Osmoporus protractus	Tallstocksticka	VU
Asterodon ferruginosus	Stjärntagging	NT
Fuscoporia viticola	Vedticka	
Pelloporus leporinus	Harticka	NT
Phellinidium ferrugineofuscum	Ullticka	NT
Phellinus lundellii	Björkeldticka	
Phellinus populicola	Stor aspticka	
Phellopilus nigrolimitatus	Gränsticka	NT
Porodaedalea chrysoloma	Granticka	NT
Oxyporus corticola s.str.	Barkticka	
Trichaptum laricinum	Violmussling	NT
Amylocystis lapponica	Lappticka	VU
Anthoporia albobrunnea	Fläckporing	VU
Fomitopsis rosea	Rosenticka	NT
Skeletocutis odora	Ostticka	VU
Gloeoporus dichrous	Tvåfärgsticka	
Leptoporus erubescens		NT
Leptoporus mollis s. str.		NT
Meruliopsis taxicola	Blodticka	
Phlebia centrifuga	Rynkskinn	VU
Haploporus odoratus	Doftticka	VU
Climacocystis borealis	Trådticka	
Hapalopilus aurantiacus	Apelsinticka	NT
Artomyces pyxidatus	Kandelabersvamp	NT

Datum
2025-12-17Diarienummer
8982–2025

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Hericium cirrhatum	Gyttrad taggsvamp	
Hydnellum concrescens	Zontaggsvamp	
Hydnellum ferrugineum	Dropptaggsvamp	
Sarcodon squamosus	Motaggsvamp	NT

Kärlväxter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Lycopodium complanatum	Plattlummer	
Pteridium aquilinum subsp. latiusculum	Tajgaörnbräken	
Paris quadrifolia	Ormbär	
Corallorhiza trifida	Korallrot	
Dactylorhiza maculata	Fläcknycklar	
Goodyera repens	Knärot	VU
Neottia cordata	Spindelblomster	
Convallaria majalis	Liljekonvalj	
Trichophorum alpinum	Snip	
Actaea spicata	Svart trolldruva	
Viola riviniana	Skogsviol	
Moneses uniflora	Ögonpyrola	
Veronica officinalis	Ärenpris	
Lactuca alpina	Torta	

Insekter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Microbregma emarginatum	Granbarkgnagare	
Ptilinus fuscus	Aspvedgnagare	
Xyletinus tremulicola	Aspbarkgnagare	NT
Aromia moschata	Myskbock	

Datum
2025-12-17Diarienummer
8982–2025

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Callidium coriaceum	Bronshjon	
Semanotus undatus	Vågbandad barkbock	
Saperda perforata	Grön aspvedbock	NT
Evodinus borealis	Mindre frågeteckenbock	VU
Necydalis major	Stekelbock	
Nothorhina muricata	Reliktbock	NT
Peltis ferruginea	Vanlig flatbagge	
Calitys scabra	Skrovlig flatbagge	NT
Dendrophagus crenatus	Nordlig plattbagge	
Trypophloeus		
Scolytus ratzeburgii	Björksplintborre	
Tomicus minor	Mindre mörghor	
Diacanthous undulatus	Huldreknäppare	
Olisthaerus substriatus		NT
Pytho abieticola	Mindre barkplattbagge	VU
Pytho kolwensis	Större barkplattbagge	EN
Mycetochara flavipes		
Sphecomyia vespiformis	Tajgablomfluga	VU
Lasiommata petropolitana	Berggräsfjäril	

Fåglar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Tetrastes bonasia	Järpe	NT
Tetrao urogallus	Tjäder	
Apus apus	Tornseglare	EN
Glaucidium passerinum	Sparvuggla	
Aquila chrysaetos	Kungsörn	NT
Picus canus	Gråspett	

Datum
2025-12-17Diarienummer
8982–2025

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
Dryocopus martius	Spillkråka	NT
Picoides tridactylus	Tretåig hackspett	NT
Perisoreus infaustus	Lavskrika	
Lophophanes cristatus	Tofsmes	
Poecile montanus	Talltita	NT
Aegithalos caudatus	Stjärtmes	
Phylloscopus sibilatrix	Grönsångare	NT

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3 till beslut

Datum	Diarienummer
2025-12-17	8982-2025

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.